

TOPLUM DESTEKLİ POLİSLİK: SORUN MU ÇÖZÜM MÜ?

Dr. Sebahattin GÜLTEKİN*
Doç. Dr. Recep GÜLTEKİN**

ÖZET

Günümüz kamu yönetimi esaslarından biri de kamu hizmetlerinin üretimine vatandaş katılımıdır. Polis organizasyonları da vatandaş katılımını sağlamak gayreti içindedirler. Vatandaş katılımına olanak veren Toplum Destekli Polislik (TDP), çoğunlukla olumlu etkilerine odaklanılmış ve eleştirel gözle sorgulanmadan geçerli kabul edilmiş bir anlayıştır. Gerçekten TDP bir çare midir yoksa sorun mudur? TDP, mevcut haliyle ne polisin suçla mücadelede en önemli yardımcısıdır, ne de artan suç oranlarının sorumlusu ve polisin yapısal, taktiksel ve toplumsal sorunlarının nedenidir. Bununla beraber, TDP, klasik polisliğin devrinin kapanmaya başladığını, yeni polislik yaklaşımlarına ihtiyaç olduğunu ve polis organizasyonlarının bu ihtiyaca cevap vermek için yeni arayışlar içinde olduğunu gösteren bir işarettir.

Anahtar Kelimeler: Toplum Destekli Polislik, Polis Organizasyonları, Vatandaş Katılımı, Suçla Mücadele.

ABSTRACT

Community Policing: Problem or Solution?

Citizen involvement in government services is an important aspect of today's public administration. Law enforcement organizations strive to ensure citizen participation and implement community policing (CP). Most research and public opinion accept and praise benefits of CP without questioning. Is CP really panacea or is it problematic due to side effects and consequences? According to the analysis, CP is neither a panacea for all concerns of the police nor a reason for increase in crime rates and a problem for policing. However, police organizations seem to employ CP since they realize that old-style classic policing strategies does not work anymore.

Key Words: *Community Policing, Law Enforcement Agencies, Citizen Involvement, Crime Prevention.*

* Polis Akademisi Araştırma Merkezleri Başkanlığı, sgultekin@egm.gov.tr

** Emniyet Genel Müdürlüğü, rgultekin@egm.gov.tr

GİRİŞ

Gelişmiş demokrasilerde kamu yönetimi esaslarından biri de kamu hizmetlerinin üretimine vatandaş katılımıdır. Vatandaşlar sadece kamu hizmeti sunulan konumdan çıkıp, kamu sektörünün hizmet üretimine aktif olarak katılmaktadır. Bu sayede, klasik yönetim anlayışında edilgen olarak hizmetin kendisine sunulmasını bekleyen halk, kamu hizmeti üretme ve halka ulaştırma sürecinin aktif bir aktörü haline gelmiştir. Diğer bir ifade ile yönetim-vatandaş birlikteliği çağdaş toplumlarda yönetimin vazgeçilmez bir unsuru durumundadır ve demokratik katılımın somut bir örneği olarak değerlendirilmektedir (Derdiman, 2006: s.30-31). Kısacası, modern dünyada kamu hizmetleri vatandaş-kamu çalışanı işbirliği ile yapılmakta böylece vatandaşlar kamu yönetiminin aktif bir parçası olmakta, mal ve hizmet üretim ve dağıtımını doğrudan etkilemektedirler.

Polislik hizmetleri de en önemli kamu hizmetlerinden biridir. Son derece sıkı kurallarla ve yöntemlerle sınırları belirlenmiş bir kamu hizmetidir (Gülan'dan akt. Akyılmaz vd., 2009: s.471). Polis teşkilatları da diğer organizasyonlar gibi etkili hizmet sunma amacındadırlar (Kelling and Moore, 1999: s.2). Vatandaşına etkili bir güvenlik hizmeti sunamayan ülkeler, birçok problem yaşamaktadır. Zira güvenli bir yaşama ortamını ve toplum düzenini diğer birçok hizmetin ve uygar yaşamın gereği olduğu bilinmektedir. Burada vurgulanmalıdır ki diğer kamu hizmetlerinin etkin olarak sunulabilmesi de bir anlamda polislik hizmetlerinin kamu düzenini sağlamadaki başarısına bağlıdır (Giritli, Bilgen ve Akgüner'den akt. Derdiman, 2010:s.78, dp.270).

Polisliğin hızla değiştiği, klasik polislik yöntemlerini terk ederek demokrasinin yükselen değer olduğu günümüzde devletler, daha demokratik yöntemler uygulamaya çalışılmaktadır. Bir kamu hizmeti olarak güvenlik hizmeti, vatandaşın daha güvenli bir ortamda yaşaması, kendisini daha güvende hissetmesi ve suç ve suçlulardan korkmadan yaşamasını sağlamaya çalışmaktadır. Kamu düzenini sağlama ve sürdürme amacını gütmekte (Derdiman, 2010: s.78, dp.270; Akyılmaz vd., 2009: s.472; Gözler, 2007: s.216) ve böylece kamu yararını gerçekleştirmeyi hedeflemektedir (Fındıklı, 2009: s.249). Kısacası, polislik hizmetleri toplum düzeninin sağlanması ve vatandaşın huzur içinde yaşaması amacıyla sunulmaktadır.

Böylesine önemli bir hizmetin çağdaş yönetim anlayışının dışında kalması ebetteki düşünülemez. Bu nedenle, polis teşkilatları da uygulamalarını daha demokratik yapmak, dünyada uygulanan demokratik polislik yaklaşımlarını kendi teşkilatlarına entegre etmek gayreti içindedirler. Nitekim Batı demokrasilerinde polislin hedefi, daha fazla demokratikleşme, yani halka açılma, halk

tarafından denetlenme, halk odaklı hareket etme yönünde olmuştur (Cerrah, 1998: s.61). Bu yaklaşımla birlikte etkili polislik hizmeti sunma daima polisliğin önceliklerinden olmuştur. Bu nedenle bir ülkede uygulanmış ve etkili olduğu görülmüş çağdaş polislik yaklaşımları, diğer ülkelere hızlıca yayılmış ve uygulamaya konulmuştur. Günümüz polislik uygulamaları arasında en popüler olanlardan biri, belki de en popüler olanı, vatandaş katılımına olanak veren Toplum Destekli Polislik (TDP) yaklaşımıdır. 1970'lerden itibaren değişik uygulamalarla ABD'de bazı polis organizasyonlarının uygulamaya koyduğu ve çeşitli başarıları görülen TDP uygulaması bugün ülkemizde dâhil olmak üzere birçok ülkede uygulanmakta, uygulanması da teşvik edilmektedir. Görünen odur ki, TDP bir süre daha güvenlik organizasyonlarının can simidi olmaya devam edecek, polis teşkilatlarının hizmetlerini ve yapısını derinden etkileyecektir.

Yaygın bakış açısı, TDP'nin olumlu etkilerine odaklanmış, öngörülen faydaları çok da eleştirel gözle sorgulanmadan geçerli kabul edilmektedir. Peki bu kadar popüler olan ve faydaları sorgulanmadan kabul edilen TDP uygulamalarının olumsuz yönleri ve negatif etkileri yok mudur? Sonuçlarına bakıldığında da TDP vazgeçilmez bir uygulama mıdır? Bu çalışma, TDP'yi olumlu ve olumsuz sonuç ve etkileriyle tartışarak bu sorulara cevap vermeyi amaçlamaktadır. Bu amaçla önce TDP'nin topluma ve polis organizasyonlarına faydalarından bahsedilecek, TDP neticesinde ortaya çıkan yan etkiler tartışılacak ve tüm gelişmiş ülkelerde yaygın olarak uygulanan TDP'nin genel bir değerlendirilmesi yapılacaktır. Böyle bir değerlendirmenin iyi anlaşılması açısından TDP'nin ne olduğunun ve ne ifade ettiğinin bilinmesi önemli bir önkoşul olarak görünmektedir.

1. TOPLUM DESTEKLİ POLİSLİK

Polislik ve suç konusundaki genel düşünce, polisin toplumda suç ve suçlularla kendine özgü yöntemlerle mücadele edeceği ve suç problemini çözeceğidir. Ancak bu düşünce, artan suç oranı neticesinde doğrulanmaktan uzak bulunmaktadır. Bu nedenle suç ve suçlularla mücadeleyi sadece polise bırakmak ve problemin çözümleneceğine inanmak fazlasıyla iyimser bir düşünce olarak değerlendirilebilir. Suçla mücadelede yeni anlayışlara ve yeni aktörlere ihtiyaç olduğu açıktır. 1970'li yıllarda polisin suçlularla mücadelede bilginin önemini, bu bağlamda da vatandaştan gelecek bilginin suç ve suçlularla mücadelede, kısaca etkin polislik hizmeti sunmada ne kadar önemli bir işlev görebileceğinin fark edildiği bir dönem olmuştur (Kelling ve Moore, 1999, s.17). Bu tür değerlendirmeler, polisin vatandaşlardan gelecek bilgiye, dolayısıyla halk işbirliğine verdiği önemi arttırdığı gibi TDP yaklaşımının ortaya çıkmasına ve polis organizasyonları arasında popüler hale gelmesinde faydalı olmuştur. Oliver'in (1998:

s.18) de ifade ettiği gibi TDP klasik polislik yaklaşımlarının sorgulanmasına, yeni bir bakış açısıyla değerlendirilmesine ve yeni yaklaşımların ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Aslında TDP'nin ana argümanı oldukça basittir; polisin daha çok halk odaklı çalışması ve suç ve suçlularla mücadelede halkın yardımını alması (Oliver: 1998: s.24). Bu düşüncenin altında yatan temel düşünce, toplumsal sorunları çözenin en iyi yolunun halk ile polis organizasyonunu birlikte çalışmak üzere bir araya getirmektir (Thurman vd., 2004: s.4). Zira toplum düzenini koruma noktasında vatandaşın polise katkısı hayati önemdedir (Derdiman, 2006: s.43).

TDP değişik şekillerde tanımlanabilmektedir. TDP problem-odaklı polisliği benimseyen, yerel sorunlarla ve önceliklerle daha yakından ilgilenen ve vatandaşların istek ve ihtiyaçlarına cevap verebilmeyi kurumsal önceliği yapan bir polislik yaklaşımı olarak nitelendirilebilir (Zhao ve Thurman, 2004: s.263; Skogan ve Hartnett, 1997: s.5). Bununla birlikte TDP, belirli bir yerleşim bölgesindeki halkın organize edilerek suç ve suçlularla mücadelelerine yardım etmek olarak da tanımlanabilir (Skogan ve Hartnett, 1997: s.5).

Thurman vd. (2001: s.10) TDP'yi: "polis organizasyonu, diğer kamu kuruluşları ve vatandaş arasında, suçun kontrolü, suç önleme ve yaşam kalitesini yükseltmek gibi yerel ihtiyaçları karşılamak amacıyla kurulan, pozitif iletişime dayanan, bir polislik hizmetlerinin sunumu felsefesi" olarak tanımlamışlardır. Burada vurgulanan polisin görev yaptığı mıntıkadaki vatandaşların ihtiyaçlarına özel önem vermesidir (Swanson vd. 2008: s.24). Amerika'da bulunan TDP Konsorsiyumu, halkın polislik hizmetlerine katılımı ile problem çözme odaklı olma ilkelerini TDP'nin iki temel ayağı saymıştır (Thurman vd. 2001: s.14). Ancak görüldüğü gibi TDP'nin genel kabul görmüş tek bir tanımından bahsetmek oldukça zordur (Oliver, 1998: s.26). TDP'nin tam olarak ne ifade ettiği konusu tanımlı yapan kişiye ve bakış açısına göre değişen, muğlak ve tartışmalıdır (Sözer ve Ekici, 2010: s.13; Smeets ve Tange, 2009: s.147; Wisler ve Onwudiwe, 2009: s.5; Zhao, 2004: s.375; Thurman vd. 2001: s.14 ve Cordner, 1999: s.138). Belki de TDP'yi hem halk nezdinde hem polis organizasyonları arasında, hem de politikacılar açısından bu kadar popüler yapan neden, herkesin TDP'yi farklı yorumlamasıdır.

TDP'de polis, modern zamanların gelişmiş demokrasilerinin diğer kamu kurumları gibi, meşruiyeti için halka dayanmakta, bir diğer tabirle polisin ve faaliyetlerinin meşruiyeti vatandaşın onayı ve polislik hizmetlerinin bir parçası olması neticesinde sağlanmaktadır. Halkın destek olmadığı ve faaliyetlerinden

memnun kalmadığı organizasyonların birçok problemler yaşadığı ve özellikle –bazı Batı demokrasilerinde polise bütçeyi yerel yönetimlerin sağlamasından dolayı- yeterli bütçe bulma ve faaliyetlerinde destek alma konularında sorunlarla karşılaştığı görülmektedir.

TDP'nin ön koşullarından biri de vatandaşın polisle işbirliğine, ortak çalışmaya katılmaya gönüllü ve istekli olmasıdır (Oliver, 1998: s.32). Günümüz toplumlarında suçla etkin mücadele toplumun suçla mücadeleye gönüllü katılımıyla mümkündür (Derdiman, 2010: s.49). Polis organizasyonları her şeyden önce gönüllü olarak güvenlik hizmetlerine katılan vatandaşlardan gelen görüş, öneri ve isteklere açık olmalı, değerlendirmeye almalı hatta öncelik tanınmalıdır (Cordner, 1999: s.138).

Skogan ve Hartnett (1997: s.6-9) TDP'nin dört ana prensip üzerinde yükseldiğini vurgulamışlardır. Bunlardan birincisi, organizasyonel adem-i merkezîyetçilik; yani polis teşkilatında sorumluluğun alt birimlere yayılması ve bu birimlere hareket serbestliği tanınmasıdır. Bu bağlamda devriye, özellikle de yaya devriye hizmetleri büyük öneme sahiptir. Sokakta vatandaşla iletişimde olan en alt polis birimleri bu anlamda belli bir inisiyatif kullanma ve hareket alanı genişliğine sahip olmalıdır (Thurman vd., 2001: s.4; Cordner, 1999: s.139). İkinci prensip, polisin problem-odaklı bir anlayışı, güvenlik hizmeti sunma anlayışının merkezine yerleştirmesidir. Problem odaklı polislik, polis birimlerinin, halkın karşılaştığı problemlerin sorununu araştırması ve problemi ortadan kaldırmaya yönelik taktikleri hemen devreye sokmasını ifade eder. Bu amaçla polisler problemleri ortaya çıkarma ve analiz edebilme konularında eğitilmelidir. Problemleri tek tek çözmek yerine problemlerin kaynağını ortadan kaldırmayı amaçlayan problem odaklı polislik her ne kadar farklı bir polislik anlayışı olarak ortaya çıkmış ise de günümüzde TDP'nin kapsamı içerisinde değerlendirilmekte, problem odaklı polisliğin TDP'nin etkinliğini arttırdığı değerlendirilmektedir (Sevinç ve Demir, 2010: s.67,78-79). Problem odaklılık TDP'nin o kadar ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir ki Kelling ve Moore (1996: s.86) TDP'yi, toplumun problemlerini çözme dönemi olarak nitelendirmektedir.

TDP'nin üçüncü prensibi, polisin vatandaşın önceliklerine ve suçla mücadele konusundaki geliştirdikleri yöntem ve beklentilerine cevap verebilecek bir hareket tarzı belirlemesidir. Kısacası, TDP anlayışını benimseyen polis organizasyonları, halkın öncelik, beklenti ve ihtiyaçlarını karşılayabilmeyi, en azından bu yönde çalışmayı, polislik hizmeti sunmanın merkezine yerleştirmelidir. Dördüncü ve son prensip ise, polisin halkı organize edebilmesini, suç ve suçlularla mücadelede kapasitesinin artırılmasını ve bu amaçla suç önleme programları ve toplumsal organizasyonlar yapmasını ifade eder. Polis, toplumu suçla

mücadelenin içine çekmelidir zira suç ve suçlularla mücadele sadece polisin çabalarına bırakılamaz. Ayrıca, toplumun desteği ve yardımı olmadan polisin suçla ilgili problemleri çözmeye başarılı olması düşünülemez. Thurman vd. (2001: s.4-5) TDP'nin bu ana prensiplerine yerleşim bölgelerinin sürekli gözlemlenmesini ve ortaya çıkan en küçük problemlerin ivedilikle çözümlenerek, kırık camlar teorisi perspektifinden hareketle, küçük sorunların büyümeden çözümlenmesi gerektiği ilkesini ekler.

TDP'nin ana hedeflerinden biri de proaktif olmaktır. "Klasik polislik reaktif tir. Suçun oluşmasını beklersiniz ve suç işlendikten sonra harekete geçersiniz, TDP ise bir adım öndedir. Suç işlenmeden önce önlem almayı gerektirir" (Sözer, 2011: s.113). TDP, bu açıdan bakıldığında, "suç-sonrası tepki polisliği" yerine "suç-öncesi tepki polisliği"ni içermektedir (Derdiman, 2010: s.63). Bu anlamda TDP, suç ortaya çıkmadan suça yol açabilecek unsurlarla mücadele etmeyi amaçlamaktadır. Toplumla sürekli birlikte olma ve problem kaynaklarını tespit etmede vatandaşların katkılarını alma polisin proaktif bir yaklaşımda başarı olasılığını arttırmaktadır. Bu şekilde yapılacak proaktif bir polisliğin toplumun sorunlarını ortaya çıkmadan çözebileceğini söylemek çok da ütopyik görünmektedir. Bu nedenle proaktif polislik TDP'nin önemli sacayaklarından biridir.

Bütün bu açılardan bakıldığında, TDP kısaca: "belirli bir yerleşim bölgesinde yaşam kalitesini arttırmak amacıyla toplum duygusu ve birlikteliğinin içinde olduğu ve güçlendirilmeye çalışıldığı polisliğe sistematik bir yaklaşım" olarak tanımlanabilir (Oliver, 1998: s.51). TDP herhangi bir program değil, bir anlayış, bir polislik felsefesidir (Gültekin, 2009: s.88; Corder, 1999: s.138) ve yaya devriye, mobil ve küçük polis istasyonları, suç korkusu azaltma programları, vatandaş devriyeleri, mahalli suç azaltma ve önleme programları, problem odaklı polislik programı (Strecher, 1999: s.77), vatandaş polis akademileri, vatandaş danışma grupları, vatandaşla yapılan sosyal etkinlikler (Ekici, 2010: s.95-96), proaktif polislik (Sözer, 2011: s.107) ve bir dizi diğer programlar gibi elementler içerir. Bu yönüyle TDP'nin tam olarak anlaşılması bir anlamda içerdiği bütün bu elementlerin anlaşılmasıyla mümkündür. Bu açıdan TDP kavramsal çerçevesi net olarak çizilmesi zor bir felsefedir.

TDP, günümüzde Amerika Birleşik Devletleri'nden Çin'e, Fransa'dan Nijerya'ya, İngiltere'den Hindistan'a dünyanın dört bir yanında uygulanmakta, sadece gelişmiş ülkeler değil gelişmekte olan ülkeler tarafından da benimsenen bir yaklaşımdır. Böylesine geniş bir coğrafyada ve yaygınlıkta benimsenen TDP'nin faydalı ve olumsuz sonuçlarının ortaya konulup genel bir analizinin yapılması hem literatüre katkıda bulunacak hem de polis yöneticileri ve karar vericiler için önemli veriler sağlayacaktır.

2. TOPLUM DESTEKLİ POLİSLİĞİN FAYDALARI

TDP ile ilgili en önemli beklenti, suçla mücadelede polisin etkinliğine yapacağı olumlu katkıdır. TDP, polise suç oranlarını azaltmada ve işlenen suçlarda suçluları yakalamada yardımcı olmak varsayımları ile kabul edilen bir yaklaşımdır. Bu anlamda, polisin suç ve suçluyla yaptığı mücadelede olumlu etki eden bir felsefedir (Alpkan ve Palacı, 2008: s.114). Yapılan birçok çalışma göstermiştir ki, TDP uygulanan birçok yerleşim yerinde -TDP'nin doğrudan etkisi tartışmalı bir konu olsa da- suç oranları düşmektedir (Zhao, 2004, s.374; Moore'dan akt. Thurman vd. 2001: s.14). TDP, suç önleme, suçla mücadele ve güvenlikle ilgili diğer konularda etkili olma potansiyeline sahiptir (Gürer, 2010: s.92). Ancak, ifade edilmelidir ki ampirik çalışma sayısı oldukça azdır (Cordner, 1999: s.147) ve kesin bir hüküm vermek için yeterli görünmemektedir. Her ne kadar kesin yargıya varmak güç ise de, yapılan araştırmaların çoğu TDP'nin suç oranını azalttığını göstermekte ve TDP'yi uygulamayan kurumları uygulamaya başlama noktasında teşvik edici görünmektedir.

Polis organizasyonları TDP sayesinde suç olmadan önleme faaliyetlerine, yani önleyici hizmetlere, daha fazla ağırlık vermektedirler (Kelling ve Moore, 1999: s.19). Diğer bir ifade ile TDP, polis teşkilatlarının aktif ve önleyici hizmetlerine vurgu yapmakta, bu hizmetlerin geliştirilmesini, polis memurlarının zamanını daha iyi kullanmasını, ortaya çıkan suçların arka planına bakabilmelerini ve polis organizasyonlarının sosyal devlet ilkesini göz önüne almasını ve toplumun sorunlu ya da yardıma ihtiyaç duyan -yaşlılar ve ergenlik çağındaki gençler gibi- kesimlerine odaklanmasını mümkün kılmaktadır (Cordner, 1999: s.141-2).

Ayrıca, TDP yaklaşımı, polisin görünürlüğünü arttırıcı bir rol oynamaktadır. Dünyadaki çeşitli TDP uygulamaları göstermiştir ki özellikle devriye konusunu ihmal etmeden yapılan TDP faaliyetleri polis organizasyonlarının ve faaliyetlerinin halk nezdinde görünürlüğüne olumlu katkı yapmaktadır (Skogan ve Hartnett, 1997: s.204). Özellikle yaya devriyeler ve toplumla diyalog yoluyla sokaktaki normal vatandaş da polisle yakından iletişime geçebilmekte ve vatandaşın polise bakış açısının değişmesine katkıda bulunmaktadır. Zira halk polisi kendine yakın görmekten memnuniyet duymaktadır. Nitekim, Polat ve Gül (2009: s.177) Erzincan ilinde 2500 vatandaşa uyguladıkları güvenlik algılama anketi sonuçlarına göre üniformalı yaya polis devriyelerinin arttırılmasının halkın kendini güvende hissetmesine katkıda bulunduğu ortaya çıkmıştır. TDP, bu açıdan, polisin imajına pozitif katkı sağlamakta ve olumsuz eleştirileri azaltmaktadır (Barlow ve Barlow, 2009: s.185) zira 'polis-halk el ele' gibi sloganlar çok güçlü bir olumlu etki yapmaktadır.

Batı ülkelerinde on yıllardır uygulanan ve uygulanması artarak devam eden TDP'nin en önemli getirilerinden biri de vatandaş ile polis organizasyonu üyeleri arasında diyalogu, sistemli ve kurumsal hale getirmesidir (Casey ve Pike, 2009: s.210). Bu diyalog her iki taraf için de kazançlı bir süreçtir ve bu yönüyle polis teşkilatlarının vatandaşa ulaştığı, vatandaşın da polise ulaşabildiği bir köprü durumundadır (Wisler ve Onwudiwe, 2009: s.2).

Halka yakın olmak, toplumdaki değişik sivil toplum örgütleriyle sıcak ilişkiler kurmak, ilişkileri yeniden düzenlemek, TDP sayesinde mümkün olmaktadır (Kelling ve Moore, 1999: s.20). TDP, polis organizasyonlarının toplumla ilişkilerini geliştirmekte ve sağlamlaştırmaktadır (Alpkan ve Palacı, 2008: s.114). Sadece yakınlık değil, suç önleme konusunda ortaklık da söz konusudur. Diğer bir ifade ile, Skolnick ve Bayley (akt. Klockars, 1999: s. 435)'in de son derece isabetli olarak vurguladığı gibi, polis ve halk suç önleme hizmetinin ortak üreticisidirler.

Modern dünyada politikacıların, yönetimlerin ve organizasyonların meşruiyeti halka dayanmaktadır. Halkın nazarında meşru görülen, meşru olarak kabul edilmektedir. Bu anlamda, polisin meşruiyeti de vatandaşa bağlıdır. Eğer vatandaşın gözünde polis kuvvetleri ve polis operasyonları meşru ise o polis organizasyonları meşruiyet kazanır. TDP, bu anlamda polisin meşruiyetine büyük katkı sağlamaktadır (Barlow ve Barlow, 2009, s.185). Halka dayanan, halkla birlikte hareket eden, halkın beklenti ve önceliklerine duyarlı yaklaşan polis teşkilatlarının vatandaş gözünde meşruiyet kazanması çok da zor değildir. TDP, polis-halk ortaklığını mümkün ve gerekli kıldığından, polis organizasyonlarının halkın gözünde meşruiyetini sağlamaktadır.

Toplum nezdinde meşruiyetin en önemli sacayaklarından biri de hesap verebilirliktir. Polis organizasyonlarından beklenen vatandaşlara karşı sorumluluklarının farkında olmaları ve hesap verebilmeleridir (Gül, 2008: s.72). TDP, polis teşkilatı mensuplarının hesap verebilirliklerine de olumlu etki yapmaktadır (Büker, 2010: s. 129) zira halk polisi denetleyebilmekte, faaliyetleri görmekte hatta bizzat katılmakta ve daha da ötesi bu faaliyetlerin bizzat sorumluluk paylaşanı durumundadır. Kısacası, TDP felsefesinde polisin denetimi daha kolay ve kurumsallaşmış olacaktır.

Vatandaşın polis organizasyonlarının karar verme sürecine aktif olarak katılması, TDP'nin belki de en önemli faydalarından biridir (Cordner, 1999: s.138 ve Skogan ve Hartnett, 1997: s. 238). Toplumun sivil üyelerinin güvenlik hizmetlerine katılımı, Batı demokrasilerinde sistematik hale getirilmiş (Cerrah, 2001: s. 157) ve TDP bu katılımı kurumsallaştırmıştır. Bu katılım sadece hizmet

alan pozisyonu değil, onunla birlikte hizmetin üretimi ve vatandaşa ulaştırılmasının aktif bir parçası olması anlamını taşımaktadır. Halk, TDP sayesinde sunulacak güvenlik hizmetinin niteliği ve içeriği ile ilgili doğrudan söz söyleme hakkına sahip olmaktadır (Cinoğlu, 2010: s. 50). Kısacası, vatandaşlar klasik polislikteki sadece hizmet sunulan, edilgen konumundan çıkarılıp kamu hizmetini sunmanın etkin bir ögesi haline getirilmektedir. Açık ki, suç ve suçluyla mücadelede polis-halk ortaklığı söz konusudur (Greenberg, 2004: s. 386 ve Cordner, 1999: s. 143). Suçla mücadelede vatandaşın desteğinin önemi, gelişmiş Batı toplumlarında suçların %90 ve üzeri oranlarda vatandaş desteği ile aydınlatılıyor olmasında açıkça görülmektedir (Derdiman, 2006: s. 35). Günümüz yönetim anlayışında halkın ön plana alındığı, demokratik değerlerin itibar gördüğü düşünüldüğünde, TDP'nin bu işlevinin kritik olduğu vurgulanmalıdır.

TDP, vatandaş memnuniyeti sonucunu da beraberinde getirmektedir. TDP uygulanan yerlerde vatandaşın polise karşı tutumunun oldukça pozitif olduğu, TDP'nin vatandaş memnuniyetini arttırdığı gözlemlenmiştir (Cordner, 1999: s. 147). Yapılan çalışmalar göstermiştir ki, TDP uygulanan mahallerdeki halk polis organizasyonlarının çalışmalarından daha yüksek oranda memnundur, zira polisin vatandaşların isteklerine ve ihtiyaçlarına daha fazla cevap verdiği, kötü muamele ve olumsuz polis davranışlarının azaldığını görülmüştür (Skogan ve Hartnett, 1997: s. 194). TDP, bu işlevi nedeniyle vatandaşın polise desteğini yükselten bir etkiye sahiptir (Büker, 2010: s. 130; Squires'dan akt. Casey ve Pike, 2009: s. 210). Nihayetinde polisin başarısı toplumun desteğine bağlıdır (Gleizal vd., 2000: s.343).

Devlete güvenin artması da TDP'nin faydaları arasındadır. Esasında toplumun güvenini kazanmak TDP'nin ana hedefleri arasındadır (Derdiman, 2006: s. 31). Kamu hizmetlerine bizzat katılan, karar verme süreçlerine karşı bir farkındalık geliştiren, yapılan faaliyetleri yerinde gören hatta denetleyen, vatandaşın isteklerine öncelik ve ağırlık veren kamu çalışanları ile ortaklık yapan vatandaşların devletine daha çok sahip çıkması, güvenmesi, kendini de devletin bir parçası gördüğünden daha empatik olması, nihayetinde de devletine ve kamu çalışanlarına karşı pozitif bir tutum geliştirmesi kaçınılmaz görünmektedir. Kamu hizmeti üretiminin bir aktörü haline gelmiş olan halk, diğer aktör olan devlete karşı daha fazla güven duyabilecek ve devletine daha fazla sahip çıkar bir pozisyona gelecektir.

Suç korkusunun azalması, TDP'nin toplum üzerindeki olumlu bir başka etkisidir (Dolu ve Uludağ, 2010: s. 56; Zhao, 2004: s. 372 ve Cordner, 1999: s.147). Vatandaşlar polisliğin kalitesinin yükseldiğini düşünmekte ve kendilerini daha güvenli hissetmektedirler (Skogan ve Hartnett, 1997: s. 195, 233,

234). Özellikle sık sık yapılan devriyeler polisin görünürlüğünü arttırmakta, halkın suç korkusunu azaltıcı bir fonksiyon eda etmektedir (Polat ve Gül, 2009: s. 177). Ayrıca devriyelerin olası suç mahallerine yakınlıkları da vatandaşın suç korkusunu düşüren başka bir etkidir. Bunun yanında, her ne kadar sayısı az da olsa, TDP'nin suç korkusu üzerine etkisi olmadığını hatta negatif etkisi olduğunu belirten araştırmaların (Bennett'den akt. Dolu ve Uludağ, 2010, s. 52; Salmi vd.'den aktaran Dolu ve Uludağ, 2010: s. 53) da olduğunu belirtmekte yarar vardır.

Klasik çizgide güvenlik hizmeti sunan polis organizasyonlarında polisle diyaloga giren vatandaşlar genelde sorun yaşayan insanlardır. Yani ortada bir sorun varsa, suç ya da kabahat işleme ya da mağdur olma durumları gibi, sorun yaşayan vatandaşlar kolluk kuvvetleri ile etkileşime ve iletişime geçmektedir. Bu açıdan bakıldığında TDP, Cordner (1999: s. 143)'ün da ifade ettiği gibi, vatandaş ile polis güçleri arasındaki olumlu iletişimin sayısını ve sıklığını arttırmakta hatta vatandaş ile polisin arasında sıkı ve kurumsallaşmış ilişkiler ve diyaloglar kurulmasına imkân sağlamaktadır.

TDP felsefesini benimsemiş polis organizasyonlarının başka bir kazancı da alt kademedeki polislerin iş tatmininin artmasıdır (Cordner, 1999: s.147). Polis organizasyon şemasının en alt derecesinde yer alan polisler, klasik polislikte fazla inisiyatif kullanmayan ve genelde emirleri ve rutin prosedürü uygulayan memurlar olarak algılanır. Bunun sonucu olarak da iş memnuniyetleri ve motivasyonları düşüktür (Kaptı vd., 2010: s. 229-233). Ancak TDP, bu memurlara geniş inisiyatif hakkı tanımakta, kendi başlarına karar verme olanağı sunmakta hatta bunu gerektirmektedir (Cordner, 1999: s.139). TDP, polisi sadece kanunları uygulayan ve verilen emirleri yapan konumdan çıkarıp toplumun problemlerine ve ihtiyaçlarına çözüm bulan yani problem çözücü bir konuma yerleştirmiştir (Yüksel ve Altıntop, 2010, s.173; Gül, 2010: s.198). İnisiyatif yetkisi olan ve çeşitli kararları kendi başına veren, halkla sürekli temasta bulunan ve yardım eden polislerin iş tatmini ve motivasyonu da aynı doğrultuda artacaktır.

Yerelleşme ve adem-i merkeziyetçilik de TDP'nin önemli faydalarındandır. Zira polislin toplumun problemlerini daha isabetli teşhis etmesine ve gerekli tedaviyi uygulamasına, daha alt birimlerden ve sokakta vatandaşla sürekli temasta olan teşkilat mensuplarından başlanmasına olanak tanımaktadır (Kelling ve Moore, 1999: s.19). Yerelleşme ve yerinden yönetim ilkelerine göre yeniden organize edilen polislik hizmetlerinin, polisi vatandaşlara daha fazla yaklaştıracığı, birbirlerini daha iyi anlayacakları, ortaklık içinde güvenliğe kat-

kıda bulunacakları ve aynı takım oyuncusu gibi hareket edebilme kabiliyetine ulaşacakları söylenebilir (Onwudiwe, 2009: s.98). Ayrıca Gültekin (2009: s. 91)'in vurguladığı gibi, yerel önceliklere ve ihtiyaçlara ağırlık veren TDP sayesinde polis organizasyonları, yerleşim yerlerinin fiziki ve sosyal özelliklerine göre o bölgenin sorunlarına özgü değişik taktikler geliştirip kullanabilir.

3. TOPLUM DESTEKLİ POLİSLİĞİN OLUMSUZ SONUÇLARI

TDP'nin uygulamaları ve sonuçları yere, zamana hatta kültürlere göre değişse de, Zhao ve Thurman (2004: s.263)'ün da dediği gibi, birçok olumlu sonuç doğurmaktadır. Ancak, sosyal birçok olgu gibi, uygulanan birçok politika gibi, yan etkileri ve beklenmeyen sonuçları da vardır. TDP uygulamaları da maliyetsiz değildir. Olumlu getirilerinin yanında, yan etkiler diye nitelenebilecek olumsuz etkileri ve külfeti bulunmaktadır. Sadece olumlu yönlerine odaklanmak, TDP'nin anlaşılmasını zorlaştıracak ve bilimsel anlamda genel bir değerlendirmesinin yapılmasını olanaksız kılacaktır. Bu açıdan bakıldığında, tam bir analiz için TDP'nin olumsuz yanlarından bahsetmek bir zorunluluk gibi görünmektedir.

TDP, her şeyden önce polisin ve toplumun etkin ortaklık için eğitilmesini gerektirmektedir. TDP'nin başarılı olması, öngörülen faydaları sağlaması için ortaklık yapacak olan halk ile polis teşkilatı mensuplarının bu konuda iyi eğitilmesine bağlıdır. Lurigio ve Skogan (akt. Gül, 2010: s. 151), TDP'nin başarısının uygulayıcı konumdaki polis yönetici ve memurlarının sürekli eğitimine bağlı olduğunu vurgulamışlardır. Polis teşkilatı mensuplarının eğitiminin yanında vatandaşların da eğitim ihtiyacı vardır, zira etkin bir işbirliği için polis-halk ortaklığını yapacak vatandaşlar eğitilmelidir (Ekici, 2010: s. 96-97). Kısacası TDP için eğitim ihtiyacı bulunmaktadır (Thurman vd. 2001: s.179). Toplumun ve halkın eğitilmesi doğaldır ki kaynak gerektirecek ve polis organizasyonlarına ekstra gider olarak yansiyacaktır.

Toplumun problemlerini çözmek ve ihtiyaçlarını karşılamak için diğer kamu kuruluşlarıyla işbirliği yapılmasının gerekliliği, TDP'nin başarısının sadece polise bağlı bir yaklaşım olmadığını göstermektedir. Toplumun problemlerini çözmek için polis organizasyonlarının olanakları yeterli olmamakta, hastaneler, muhtarlık ve belediyeler gibi yerel yönetim birimleri, zabıta, milli eğitim gibi diğer kamu kurumlarıyla işbirliğini ve ortak çalışmayı gerektirmektedir (Oliver, 1998: s. 32). Problemlerin çözümünde diğer kurumlara bağlı kalacak polisin etkin ve çabuk çözümde zorlanacağı, bu nedenle vatandaşla sorunlar yaşayabileceğini öngörmek çok da zor olmasa gerekir.

Polislik, doğası itibarıyla teknik bir meslektir. Polisin yaptığı işleri teknik eğitim almamış sıradan bir vatandaşın yapması her zaman mümkün değildir. Örneğin, bir örgüt üyesini sorgulamak teknik bir faaliyettir ve herhangi bir va-

tandaşın bunu yapması pek olanaklı görünmemektedir. Ayrıca polisin yaptığı bazı görevlerde gizlilik gerekmekte, sadece birkaç görevli konudan haberdar olmaktadır. Bu anlamda polis organizasyonlarının tüm faaliyetlerine vatandaşın katılımı mümkün değildir. Hatta denilebilir ki vatandaşın polislik hizmetlerine katılımı çok sınırlı konuda ve hedeflenen düzeyin çok uzağındadır.

TDP ile ilgili en sert eleştirilerden biri de güvenlik hizmetlerinin sunumunda yeni bir anlayış olmaktan ziyade TDP'nin güvenlik sektöründe yeni bir halkla ilişkiler çalışması olduğudur. Bu bağlamda, TDP'nin polis teşkilatlarının felsefelerinde yeni bir değişim dalgası oluşturmaktan ziyade polisin TDP'yi bir halkla ilişkiler faaliyet olarak, toplumla arasını düzeltmek ve iyi ilişkiler kurma amacıyla uyguladığı, aslında polisliğin özünde bir değişiklik olmadığı da söylenebilmektedir (Roy Robert ve Jack Kuykendall'dan akt. Thurman vd. 2001: s. 14). Bu açıdan bakıldığında TDP vatandaş memnuniyeti odaklıdır (Zhao, 2004: s. 371). Sadece vatandaş memnuniyeti sağlamaya çalışmanın, suç önleme ve suçluları yakalama gibi temel polis fonksiyonları üzerindeki etkileri tartışmalı bir konudur.

TDP'ye yönelik eleştirilerden biri de uygulamaya etkisinin olmadığı yönündedir. Her ne kadar TDP içinde birçok program uygulansa, vatandaşla yakın ve kurumsal diyaloga geçilse, devriyelere özel önem verilse de bu faaliyetlerin vatandaşların günlük hayatında bir değişikliğe yol açmadığı, hatta suç oranlarını düşüremediği TDP'nin sonuçları açısından tartışmalı konulardandır.

TDP'nin bir başka yan etkisi de polisin iş yükünü arttırmasıdır. TDP yaklaşımının benimsenmesi polis organizasyonlarının görev alanlarını ve sorumluluklarını genişleten bir bakış açısının kabul edilmesini de ifade etmektedir (Kelling ve Moore, 1999: s. 16 ve Skogan ve Hartnett, 1997: s. 14) zira TDP, polisin halkla sürekli bir diyalog içinde olmasını, toplumun önceliklerini ve ihtiyaçlarını gözetmesini ve karşılamaya çalışmasını, vatandaşın polislik hizmetlerinin içine aktif katılımcı ve hizmetin üretiminin bir parçası yapmasını, bunun yanında da suç ve suçlularla mücadelede başarılı olmasını gerektirmektedir. Açık ki TDP, polis organizasyonları için suçu önlemek ve suçluları adalete teslim etmek olarak tanımlanabilecek klasik polislik anlayışından (Zhao ve Thurman, 2004: s. 251) daha geniş bir sorumluluk ve görev alanını ifade etmektedir.

Polisin görev ve sorumlulukları ile ilgili bu geniş bakış polisin suçla ilgili olmayan faaliyetlere de başlamasına ve katılmasına neden olmuştur (Cordner, 1999: s. 139). Hatta denilebilir ki TDP faaliyetleri içerisindeki görevlerin gerçek polislikle, yani suçla mücadele ile doğrudan bir bağlantısı bulunmamaktadır (Smeets ve Tange, 2009: s. 147). Ayrıca polis makro anlamda suçla müca-

dele ederken, TDP belli bir yerleşimde hatta zaman zaman belli mahallelerde uygulanmaktadır. Bu anlamda da polisliğe geleneksel bakıştan farklılık arz etmektedir.

Görev alanı ve sorumlulukları artan polisin daha fazla personele ihtiyacı olduğu açıktır. TDP, klasik polislikteki polisin görevlerine ek olarak yeni uygulamalar, faaliyetler getirdiği için polis organizasyonları ek personele ihtiyaç duymakta ve bu amaçla yeni ve daha fazla sayıda personel alımı yapmaktadır (Thurman vd. 2001: s. 168). Aksi takdirde polisin beklentileri karşılaması, halkın ihtiyaçlarına cevap verebilmesi, kısacası TDP'yi başarılı bir şekilde uygulayabilmesi mümkün görünmemektedir. Bu açıdan bakıldığında TDP uygulaması polis için kaynak ihtiyacı doğurmaktadır. Diğer bir ifade ile polis organizasyonlarının harcamaları ve ihtiyaçları artacak, bu da TDP için yeni kaynak gereksinimini ortaya çıkaracaktır. Bunun anlamı açıktır: TDP, polis organizasyonları için külfetli bir uygulamadır.

TDP anlayışını zorlaştıran unsurlardan biri de polis teşkilatı içerisinde TDP programlarının etkin ve bütüncül bir şekilde uygulanmasına karşı oluşan dirençtir (Greene ve Mastrofski'den akt. Thurman vd. 2001: s. 15 ve Cordner, 1999: s. 148). Çok güçlü bir kültür olan polis meslek kültüründe vatandaşların polislik hizmetlerine aktif katılımı, vatandaşın önceliklerinin polislikte belirleyici konuma yükseltilmesi, teşkilat mensuplarını ve özellikle de polis yöneticilerini de rahatsız etmekte ve TDP'ye karşı olumsuz bakışın ve uygulanmasını zorlaştırıcı bir direncin ortaya çıkmasına neden olmaktadır (Skogan ve Hartnett, 1997: s. 12). TDP'de sokaklarda bizzat vatandaşla günlük iletişimde bulunan polis teşkilatı mensuplarının alt ve zaman zaman da orta kademe teşkilat çalışanları olduğu göz önüne alındığında, TDP'nin başarılı bir şekilde ve bütüncül bir yaklaşımla uygulanmasının zorluğu açıkça görünmektedir. TDP'nin başarılı olabilmesi bir anlamda polis yöneticilerine bağlı olduğundan (Gül, 2010: s. 151-152) onların göstereceği direnç ve olumsuz tavır, TDP'nin sadece bir imaj çalışması olmasından öteye gitmeyecektir. Bu açıdan bakıldığında TDP'nin başarı ile uygulanması zor bir süreç olarak değerlendirilebilir.

TDP, toplum içinde ayrışma ve polisi politik olmaya dönüştürme tehlikesini de içermektedir (Skogan ve Hartnett, 1997: s.14). Özellikle bazı Batı ülkelerinde polislik hizmetlerinin yerel güvenlik birimleri tarafından sağlanması ve bu yerel güçlerin yerel yönetimlerin emri altında olması, polis organizasyonlarının, yerel yönetimlerin desteklediği kesimlerin lehine bir tutum almasına, onların öncelik ve ihtiyaçlarını diğer kesimlerin öncelik ve ihtiyaçlarına tercih etmesine neden olabilir. Toplum içindeki baskı gruplarının ya da çoğunluğun sesinin daha çok dinlenmesine ve diğer grupların beklenti ve sorunlarının gö-

zardı edilmesine neden olabilir. Bu da TDP ile ilgili göz önüne alınması gereken bir yan etkidir.

Toplum geneline bakıldığında TDP'ye en çok ihtiyaç hissedilen yerler, suç oranının yüksek olduğu yerlerdir. Ancak uygulamaya bakıldığında şehirlerin varoşlarında, suç oranının yüksek olduğu ve sosyal-ekonomik yönden problemlili bölgelerde TDP'yi uygulamak oldukça zordur (Kalunta-Crumpton, 2009: s. 163). Bu nedenle TDP, gettolardan ziyade orta sınıfa mensup vatandaşların yerleşim alanlarında uygulanmakta ve başarı şansı bu bölgelerde daha yüksek görünmektedir (Gleizal vd. 2000: s. 347). Polisin kendi kaynaklarını, asli görevi olan suçla mücadelede en ehemmiyetli bölgelerde kullanması gerektiği düşünüldüğünde, TDP'nin en sorunlu bölgelerde uygulanmamasının ya da uygulanamamasının önemli bir eksiklik olduğu açıktır.

Polis organizasyonları TDP felsefesini benimsedikten sonra organizasyonlarını bu felsefe doğrultusunda yeniden düzenlemeli ve yapısal ve operasyonel değişime gitmelidirler (Cordner, 1999: s. 142-146). Ancak mevcut uygulamalara bakıldığında bazı polis organizasyonlarının küçük bir TDP bürosu kurması ve bu büronun birkaç halkla ilişkiler çalışması dışında herhangi bir faaliyeti olmadığı görülmektedir. Bu demektir ki TDP felsefesi aslında polis organizasyonları, en azından bazıları, üzerinde herhangi kayda değer yapısal, operasyonel veya taktiksel bir değişime, yenilenmeye yol açmamıştır. Bu şekilde uygulanan bir TDP'nin öngörülen faydaları sağlaması da bir hayli güç olacaktır.

4. TARTIŞMA

Yukarıda da belirtildiği gibi, TDP, tam tanımı yapılamayan bir felsefeyi ifade etmektedir. TDP'nin ne olduğu ve polis uygulamalarını nasıl etkilediği konusunda araştırmacılar ve polis yöneticileri arasında bir fikir birliği görünmemektedir (Kalunta-Crumpton, 2009: s.161). Dolayısıyla, TDP'nin tam olarak ne ifade ettiğini, polis organizasyonlarına hangi yükümlülükler getirdiğini, ne tür operasyonel, taktiksel, ya da stratejik değişiklikler gerektirdiği eksiksiz bir şekilde ifade etmek mümkün görünmemektedir.

Tanımının ve ne içerdiğinin muğlak olması uygulamada sorunlara yol açmakta, her polis faaliyetinin TDP bünyesine sokulmaya çalışılması sonucunu doğurmaktadır (Sözer ve Ekici, 2010, s.17). Bu demektir ki polis organizasyonları her türlü faaliyetlerini TDP ile ilişkilendirmeye çalışmaktadır. Doğaldır ki bu tavır, TDP'nin özünden uzaklaşması, TDP ile bağdaşmayan programların TDP içine sokulması sonucunu doğurmaktadır.

TDP'nin suç ve suçlularla mücadele ile toplum düzenini sağlaması nokta-

sında başarılı olması, TDP anlayışının, sadece birkaç görevli memurun zaman zaman vatandaşla diyaloga geçmesi olarak anlaşılması değil, polis organizasyonları tarafından topyekûn bir strateji olarak benimsenmesine bağlıdır (Oliver, 1998, s.154). Günümüz toplumlarını etkileyen en önemli sosyal olgulardan biri olan terörle mücadele de bile TDP'nin olumlu sonuçlarından bahsetmek mümkündür (Cinoğlu, 2010: s. 52). Ancak, güncel uygulamalar göstermektedir ki TDP faaliyetleri genellikle organizasyonel bir felsefenin öğeleri olarak değil, TDP için kurulmuş küçük birimlerin görevi olarak değerlendirilmektedir. Bu şekilde TDP'den beklenen sonuçların alınması imkânsız değilse bile çok zordur.

Zaten yapılan bazı çalışmalar göstermektedir ki polis organizasyonları TDP'yi uygulamasalar da öncelikli kurumsal hedef olarak suçla mücadeleyi belirlemişlerdir (Zhao ve Thurman, 2004: s. 251). Bu demektir ki, her ne kadar birçok polis teşkilatı TDP'yi uygulasa da halkın ihtiyaç, beklenti ve taleplerinden ziyade suçla mücadeleyi organizasyonlarının önceliği olarak belirlemişlerdir. Polis teşkilatlarının ortaya çıkış amacının suçluları yakalamak ve suçu önlemek olduğu göz önüne alındığında, suçla mücadelenin polisin birinci hedefi olması oldukça anlaşılabilir bir durumdur. Ancak bu öncelik, vatandaşın göz ardı edilmesini, TDP'nin sadece bir halkla ilişkiler çalışması olmasını gerektirmez. Bu şekilde anlaşılan TDP, istenen sonuçları sağlamaktan oldukça uzaktır.

TDP'nin asıl amaçlarından biri, suçla mücadelede daha etkin ve vatandaşın da içinde olduğu bir süreç oluşturma düşüncesidir. Yukarıda da belirtildiği gibi birçok bilimsel çalışma, suç oranlarının düşmesinde TDP'yi etkili bir yöntem olarak değerlendirmiştir. Ancak bazı araştırmalar TDP'nin suç oranları üzerinde istatistiksel anlamda kayda değer bir etkisi olmadığını, hatta suç oranlarının kabul edilemez düzeylerde seyretmeye devam ettiğini göstermiştir (Minnaar, 2009: s. 44). Sözer ve Köksal (2010: s. 21-44)'ın, TDP'nin suç oranlarına etkisinin değişik yerlerde yapılan araştırmalarla gösterdikleri gibi, TDP'nin suç oranlarına etkisi oldukça tartışmalıdır ve TDP'nin suçu azaltmadaki başarısı bazı şartlara bağlı ve oldukça sınırlıdır. Mevcut uygulamalar ve araştırmalar ışığında, TDP suçu azaltır mı sorusuna kesin bir cevap vermek oldukça zor görünmektedir. Polisin en temel görevi olan suçla mücadelede polise yardımcı olmayan TDP'nin gerekliliğinin sorgulanması kaçınılmazdır.

TDP belki de Gleizal vd. (2000: s.347) dediği gibi pratik sonuçlar yerine sembolik değerlerin ve sonuçların ağır bastığı bir organizasyon felsefesidir. TDP'nin herkes tarafından kabul edilen bir tanımlaması bulunmamakta, soyut kavram ve hedeflerden sıkça söz edilmekte, uygulanan programların işlevinin ölçülmesi ve değerlendirilmesi zor görünmektedir (Ekici, 2010: s.109). Sembolik değerlerin ve sonuçların ağır bastığı bir felsefeyi bir polis organizasyonu-

nun bütün üyelerinin benimsemesini beklemek ve organizasyonun yapısal ve operasyonel değişimlere gitmesini ummak çok da gerçekçi değildir. Bu açıdan bakıldığında TDP sadece polisin vatandaşla ve kamuoyu ile ilişkilerine pozitif katkı yapabilecek popüler bir yaklaşım olmaktan öteye gitmeyecektir.

TDP'nin suçla mücadelede etkin, halkla ilişkilerde çare olarak değerlendirildiği anlayışı, TDP'nin, en çok suç işlenmesi, suçluları yaşaması muhtemel yerlerde, polisin halka ilişkilerini iyileştirmeye ihtiyacı olan yerlerde uygulanması gerekliliğini doğurmaktadır. Ancak yapılan çalışmalar göstermiştir ki TDP'yi en çok ihtiyaç duyulan mahallerde uygulamak kolay değildir. Suç oranı yüksek ve polise dostça duygular beslemeyen yerleşim bölgeleri genelde TDP uygulaması yapılmayan yerlerdir. Uygulamadaki bu durum, TDP'nin içinde bulunduğu paradoksu özetlemektedir.

Sonuçları ne olursa olsun, uygulamalardaki bütün eksikliklerine, yan etkilerine ve maliyetine rağmen, TDP günümüz modern demokrasilerinde polisliğin ana felsefesi olmayı sürdürmektedir (Casey ve Pike, 2009: s.210). TDP, günümüz polisliğinin olmazsa olmazı olarak değerlendirilmekte, bu yönüyle tüm dünyadaki polis teşkilatlarını etkilemektedir. Birçok polis organizasyonu TDP'yi uygulamakta, bu amaçla özel birimler kurmaktadır. Ancak bu organizasyonların çoğu TDP'nin etkilerini sistemli analizlerle değerlendirmemektedir (Thurman vd. 2001: s.260).

Yapılan bilimsel araştırma ve incelemeler neticesinde denilebilir ki TDP, polis organizasyonlarının yapısı ve operasyonlarını, hatta polis kültürünü derinden etkileyen ve yön veren bir polislik felsefesi olmaktan çok, polisin politikacılara, medyaya ve vatandaşa karşı yeni bir imaj çalışması faaliyetlerinden oluşan ve sonuçları ampirik verilerden çok iyimser tahmin ve beklentilerle değerlendirilen bir yaklaşımdır. TDP, polisin gerçekten değişiminden ziyade bir retorik olsa bile, Skogan'ın da dediği gibi, bu retorikğin polisliğin felsefesini etkileyebileceği düşünülebilir (akt. Thurman vd., 2001: s.15). Bu nedenle, TDP hakkında kesin hüküm vermek için TDP uygulamalarına biraz daha zaman tanımak ve suç oranlarına ve yaşam kalitesinin yükselmesine etkilerine odaklanan daha fazla sayıda ampirik araştırmalar yapmak gerekmektedir. Nihayetinde klasik polislik beklentileri karşılamış olsaydı TDP uygulamaları için ihtiyaç ortaya çıkmayacaktı (Thurman vd. 2001: s. 15). Bu açıdan bakıldığında TDP, polisin, hem medyanın hem politikacıların hem de halkın memnun olabileceği daha etkin güvenlik hizmeti sunmak üzere benimsediği yeni bir anlayıştır.

SONUÇ

TDP'nin geleceğini çok net olarak öngörmek zor görünmektedir. Yukarıda

bahsedilen faydaları itibariyle suçla mücadelede polisin ve toplumun tüm dertlerine bir çare midir? Yoksa değişik yan etkileri ve çok da iç açıcı görünmeyen sonuçları nedeniyle bir sorunlar yumağı mıdır? Polis organizasyonlarının TDP uygulamalarına ve uygulamaların sonuçlarına bakılırsa her ikisi soruya verilebilecek evet cevapları da marjinal bir bakış açısını ifade etmektedir. TDP, mevcut haliyle ne polisin suçla mücadelede en önemli yardımcısıdır, ne de artan suç oranlarının sorumlusu ve polisin yapısal, taktiksel ve toplumsal sorunlarının nedenidir. Yapılan araştırma ve çalışmalar incelendiğinde kesin bir hüküm vermek mümkün görünmemektedir.

Bununla beraber, polis organizasyonlarının kendilerini yenilemeye ve halka yaklaştırmaya çalışmaları, kurumsal meşruiyeti toplum gözünde meşruiyet olarak değerlendirmeleri, klasik polisliğin devrinin kapanmaya başladığı, yeni polislik yaklaşımlarına ihtiyaç olduğunu ve polis organizasyonlarının bu ihtiyaca cevap vermek için TDP felsefesini benimsediklerini gösteren bir işaret olarak değerlendirilebilir. O halde TDP uygulamalarına zaman tanınmalı ve faydaları ve olumsuz etkileri uzun vadede, değişik yerleşim yerlerinde ve kültürlerinde değerlendirilmelidir.

Modern dünyada yönetimlerin ve organizasyonların meşruiyeti halkta arandığından TDP uzunca bir süre daha güvenlik hizmetlerine yön veren felsefe olacak gibi görünmektedir. TDP'nin ülkemizdeki etkileri konusunda oldukça kısıtlı ve yetersiz sayıda araştırma bulunmaktadır. TDP uygulamalarının ülkemizde 2006 sonrası uygulanmaya başlandığı düşünüldüğünde bu çok da yadırganacak bir durum değildir zira TDP felsefesinin Türk polisi tarafından kabul edilmesi ve uygulamaya konulması, Batı demokrasilerinden oldukça sonra mümkün olmuştur (Sözer ve Ekici, 2010: s.17). Günümüzde hemen bütün gelişmiş Batı toplumlarında ve demokratik ülkelerde uygulanan, TDP, Türk Polis teşkilatında da, aile polisliği, fahri trafik müfettişliği, mahalle toplantıları gibi çeşitli yöntemler yoluyla uygulanmaktadır (Gültekin, 2011). Ülkemizin hemen her bölgesinde TDP'nin uygulandığı ve sürekli gündemde tutulduğu, yazılı ve görsel medyada yer aldığı düşünüldüğünde, TDP'nin ülkemizde ne gibi faydaları olduğu, maliyetinin ne olduğu, hangi yönlerden Batı demokrasilerindeki uygulamalardan ayrıldığı, gelişmiş demokrasilerdeki TDP felsefesiyle ne oranda örtüştüğü gibi konularda araştırma ve incelemelere ihtiyaç duyulmaktadır.

KAYNAKÇA

Akyılmaz, B., Sezginer, M. ve Kaya, C. (2009). Türk İdare Hukuku, Seçkin Yayıncılık: Ankara.

Alpan, L. ve Palacı, M. (2008). Toplum Destekli Polislik Uygulaması: Zara Örneği, Polis Bilimleri Dergisi, Cilt:10 Sayı:3.

Barlow, D. E. ve Barlow, M. H. (2009). Community Policing İn The United States: Social Control Through Image Management, "Community Policing: International Patterns and Comperative Perspectives," D.Wisler ve I.D.Onwudiwe (ed.). CRC Press: Boca Raton.

Büker, H. (2010). Toplum Destekli Polislik Bağlamında Kurumu Değiştirmek Ve Değişimi Organize Etmek, "Toplum Destekli Polislik: Toplum, Suç ve Güvenlik," M.A.Sözer (ed.), Adalet Yayınevi: Ankara.

Casey, J. ve Pike, D. (2009). Fit For Purpose: Working With The Community To Strengthen Policing İn Victoria, Australia, "Community Policing: International Patterns And Comperative Perspectives," D.Wisler ve I.D.Onwudiwe (ed.). CRC Press: Boca Raton.

Cerrah, İ. (2001). Güvenlik hizmetlerinde sivil katılım ve sapma davranışlarının analizi, "Türkiye'de Suç ve Polislik", I.Cerrah ve E.Semiz (ed.), Güner Matbaacılık: Ankara

Cerrah, İ. (1998). Güvenlik Hizmetleri ve Demokratikleşme: Demokratikleşmenin Güvenlik Hizmetlerine Yansımada İngiltere Örneği Ve Türk Polisinin Çağdaş Yapılanması İçin Alınabilecek Dersler, Polis Bilimleri Dergisi, 1(2), s.53.

Cinoğlu, H. (2010). Terörle Mücadelede Toplum Destekli Polislik Uygulamalarının Etkinliği, Bitlis Akademik, Bitlis Polis Meslek Yüksekokulu Sureli Yayını, 2(3).

Cordner, G. (1999). Elements Of Community Policing, "Policing Perspectives: An Anthology", L.K.Gaines ve G.W.Corner (ed.). Los Angeles, CA: Roxbury.

Derdiman, R. C. (2010). Kentleşmenin Suça Etkisi ve Kentlilerin Suçla Mücadelesinin Sosyal ve Hukukî Boyutları, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, 19 (3), Temmuz, 49-73.

Derdiman, R. C. (2010). İdare Hukuku (3.baskı), Alfa Aktüel Yayınları: Bursa.

Derdiman, R. C. (2006). Toplumsal Etkileşim-Kamu Düzeni İlişkisi Açısından Polis Hizmetlerinde Halk Desteği Ve İlişkisi, Uludağ Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 10 (10), 29-46.

Dolu, O. ve Uludağ, Ş. (2010). Toplum Destekli Polislik ve Suç Korkusu, "Toplum Destekli Polislik: Toplum, Suç Ve Güvenlik," M.A.Sözer (ed.), Adalet Yayınevi: Ankara.

Ekici, N. (2010). Vatandaş Polis Akademileri, "Toplum Destekli Polislik: Toplum, Suç ve Güvenlik," M.A.Sözer (ed.), Adalet Yayınevi: Ankara.

Fındıklı, R. (2009). İdare Hukuku, Selim Kitabevi:Ankara.

Gleizal, J., Gatti-Domenach, J. ve Journes, C. (2000). Batı Demokrasilerinde Polis. Çev. Mustafa Kandemir, Temiz Yayınları: Ankara.

Gözler, K. (2007). İdare Hukukuna Giriş (7.baskı), Ekin Kitabevi Yayınları: Altıparmak-Bursa.

Greenberg, S. (2004). Future Issues In Policing: Challenges For Leaders, "Contemporary Policing: Controversies, Challenges, and Solutions", Q.C.Thurman ve J. Zhao (ed). Los Roxbury: Los Angeles.

Gül, S. K. (2010). Toplum Destekli Polislikte Polis Yöneticilerinin Rolü, "Toplum Destekli Polislik: Toplum, Suç ve Güvenlik," M.A.Sözer (ed.), Adalet Yayınevi: Ankara.

Gül, S. K. (2008). Kamu Yönetiminde ve Güvenlik Hizmetlerinde Hesap Verebilirlik, Polis Bilimleri Dergisi, 10 (4), 71-94.

Gültekin, S. (2011). Demokratikleşen Güvenlik Anlayışı: Türk Polis Teşkilatında Demokratik Polislik Uygulamaları, "Suçla Mücadelede Çağdaş Yaklaşımlar: Toplum Destekli Polislik Teori ve Uygulamaları," M.Karakaya ve S.Gültekin (ed.), Polis Akademisi Yayınları, Ankara.

Gültekin, S. (2009). Citizen Involvement And Law Enforcement: Does Coproduction Affect Organizational Efficiency And Organizational Effectiveness?, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Denton, Tx, University of North Texas.

Gürer, C. (2010). Toplum Destekli Polislik ve Suç Analizi, "Toplum Destekli Polislik: Toplum, Suç ve Güvenlik," M.A.Sözer (ed.), Adalet Yayınevi: Ankara.

Kalunta-Crumpton, A. (2009). Patterns Of Community Policing In Britain, "Community Policing: International Patterns And Comperative Perspectives," D.Wisler ve I.D.Onwudiwe (ed.). CRC Press: Boca Raton.

Kaptı, A., Gültekin, S., ve Karakaya, M. (2010). Motivasyon Teorileri Perspektifinde Polis Memurlarının Motivasyon Analizi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri, "Polis Teşkilatında İnsan Kaynakları Yönetimi, H.H.Çevik, M. Bucak ve O. Filiz (ed.), Polis Akademisi Yayınları: Ankara.

Kelling, G. L. ve Moore, M. H. (1999). The Evolving Strategy Of Policing, "The Police and Society" V.E. Kappeler (ed.), Waveland Pres: Long Grove.

Kelling, G. L. ve Moore, M. H. (1996). The Evolving Strategy Of Policing, "Classics in Policing" S.G. Brandl ve D.E.Barlow (ed.), Anderson Publishing: Cincinnati, Ohio.

Klockars, C. B. (1999). The Rhetorik Of Community Policing, "The Police and Society" V.E. Kappeler (ed.), Waveland Pres: Long Grove..

Minnaar, A. (2009). Community Policing İn A High Crime Transitional State: The Case Of South Africa Since Democratization In 1994, "Community Policing: International Patterns And Comperative Perspectives," D.Wisler ve I.D.Onwudiwe (ed.). CRC Press: Boca Raton.

Oliver, W. M. (1998). Community-Oriented Policing: A Systematic Approach To Policing. Prentice Hall: Upper Saddle River.

Onwudiwe, I. D. (2009). Community Policing: The Case Of Informla Policing In Nigeria, "Community Policing: International Patterns And Comperative Perspectives," D.Wisler ve I.D.Onwudiwe (ed.). CRC Press: Boca Raton.

Polat, A. ve Gül, S. K. (2009). Kentlerde Güvenlik Kaygısı Araştırması: Erzincan Alan Araştırması, (ed. Veysel k. Bilgiç), Değişik Yönleriyle Yerelleşme, ss. 163-184, Seçkin Yayınevi: Ankara.

Sevinç, A. ve Demir, O. Ö. (2010). Problem Odaklı Polislik Yaklaşımının Toplum Destekli Polislikteki Yeri, "Toplum Destekli Polislik: Toplum, Suç ve Güvenlik," M. A. Sözer (ed.), Adalet Yayınevi: Ankara.

Skogan, W. G. ve Hartnett, S. M. (1997). Community Policing, Chicago Style, Oxford University Press: New York.

Smeets, S. ve Tange, C. (2009). Community Policing İn Belgium: The Vicissitudes Of The Development Of A Police Model, "Community Policing: International Patterns And Comperative Perspectives," D. Wisler ve I.D. Onwudiwe (ed.). CRC Press: Boca Raton.

Sözer, M. A. (2011). Polis Memurlarının Algılamalarıyla İlgili Bir Alan Çalışması: Sokak Bürokratlarının Gözüyle Toplum Destekli Polislik, "Suçla Mücadelede Çağdaş Yaklaşımlar: Toplum Destekli Polislik Teori ve Uygulamaları," M.Karakaya ve S.Gültekin (ed.), Polis Akademisi Yayınları, Ankara.

Sözer, M. A. ve Ekici, N. (2010). Toplum Destekli Polisliğin Teorik Altyapısı Ve Kavramsal Çerçevesi, "Toplum Destekli Polislik: Toplum, Suç ve Güvenlik," M.A.Sözer (ed.), Adalet Yayınevi: Ankara.

Sözer, M. A. ve Köksal, T. (2010). Toplum Destekli Polislik Ve Suç, "Toplum Destekli Polislik: Toplum, Suç ve Güvenlik," M. A. Sözer (ed.), Adalet Yayınevi: Ankara.

Strecher, V. G. (1999). Revising The Histories And Futures Of Policing, "The Police And Society" V. E. Kappeler (ed.), Waveland Pres: Long Grove.

Swanson, C. R., Territio, L. ve Taylor, R. W. (2008). Police Administration: Structures, Processes, And Behavior (7th Ed.), Prentice Hall: Upper Saddle River.

Thurman, Q., Zhao, J. ve Giacomazzi, A. L. (2001). Community Policing İn A Community Era: An Introduction And Exploration. Los Angeles, CA: Roxbury.

Wisler, D. ve Onwudiwe, I. D. (2009). Rethinking Police And Society: Community Policing In Comparison, "Community Policing: International Patterns And Comperative Perspectives," D.Wisler ve I.D.Onwudiwe (ed.). CRC Press: Boca Raton.

Yüksel, Y. ve Altıntop, S. (2010). Polislerin Toplum Destekli Polislik Algılaması ve İş Memnuniyetleri, "Toplum Destekli Polislik: Toplum, Suç ve Güvenlik," M. A. Sözer (ed.), Adalet Yayınevi: Ankara.

Zhao, J. (2004). The Future Of Policing İn A Community Era, Contemporary Policing: Controversies, Challenges, And Solutions, Q.C.Thurman ve J. Zhao (ed), Roxbury: Los Angeles.

Zhao, J. ve Thurman, Q. C. (2004). The Nature Of Community Policing Innovations: Do The Ends Justify The Means?, "Contemporary Policing: Controversies, Challenges, And Solutions", Q.C.Thurman ve J. Zhao (ed), Roxbury: Los Angeles.